GAZETA KRAKOWSKA

Nro 47.

z KRAKOWA dnia 11 CZERWCA 1826 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 3 Czerwca.

Rocznica Imienin Jego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xiążęcia Konstantego, Naczelnego Wodza Woysk Polskich, obchodzoną była na dniu wczorayszym z przyzwoitą uroczystością W godzinach rannych odbyło się uroczyste nabożeństwo w Kościele Metropolitalnym S. Jana, na którem znaydowały się Władze Rządowe, tudzież lud licznie zebrany wznoszący do Przedwiecznego gorące modły za iak naydłuższe życie całey ukochaney Nayiaśnieyszey Familii.— Wieczorem miasto oświecono.

Nieprzewidziana klęska przeraziła na nowo serca wszystkich Polaków. Nayiaśnieysza Cesarzowa Elżbieta żyć przestała. O tym bolesnym wypadku Dziennik Petersburgski donosi pod dniem 9 Maia w sposób następuiący:

Nowe nieszczęście dotknęło Familiią Cesarską i całą Rossyią. Nayiaśnieysza Cesarzowa Elżbieta, która w boleści własney zdawała się czerpać nadnaturalne siły, w chwili, w którey widziała się bydź powołaną do przyięcia ostatniego tchnienia Monarchy połączonego z Nią przez węzły nayświętsze i nayczystsze przywiązanie, nie mogła dłużey oprzeć się temu strasznemu doświadczeniu. Od dwóch niemal miesięcy zdrowie Jey widocznie się osłabiało. Pomimo to Nayiaśnieysza Pani puściła się w drogę z Taganrogu do Kaługi, a Nayiaśnieysza Cesarzowa Matka wyieżdzała na przeciwko Niey dla ofiarowania Jey nayczulszych starań, kiedy choroba nagle się wzmogła. Znaglona dla zatrzymania się niedaleko Kaługi, Cesarzowa Elżbieta rozstała się z tym światem w Belew d. 4go b. m.

Smutny ten wypadek pogrążył w nayglębszey boleści Nayiaśnieyszego Cesarza Jm i, Jego Dostoyną Familiią i wszystkich Jego poddanych.

W skutku tego wypadku ogłoszony został Manifest następuiący:

Z Bożey Łaski

MY MIKOŁAY I.

CESARZ i SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYI

&c. &c. &c.

Wiadomo czyniemy wszystkim Naszym wiernym poddanym, iż Cesarzowa Elżbieta Nasza Bratowa nayukochańsza, w skutek wyroków Naywyższego, opuściła tę ziemię dla

przeyścia do życia wiecznego, na dniu 4 bieżącego miesiąca w 48 roku swoiego życia. Bolesny ten wypadek nastąpił po długiey chorobie duszy i ciała, która zrządziła ostatecznie zupełne wygaśnięcie sił życia do tego stopnia, że Nayiaśnieysza Pani iadąc z Taganrogu musiała zatrzymać się w Mieście Belew, Gubernii Tulskiey, gdzie życie zakończyła.

Cała Rossyia, pewni tego iesteśmy, podzieli nowy smutek, który dotknął Nasz Dom Cesarski, i połączy z Naszemi swoie gorące modły za spoczynek duszy zmarłey Cesarzowey. — W Petersburgu dnia 9 Maia roku Pańskiego 1826, panowania Naszego pierwszego

(podpisano) MIKOŁAY.

Uwiadomienie wydane w Petersburgu o żałobie, która ma bydź noszoną po zgonie Nayiaśnieyszey Cesarzowey Elżbiety Alexiewowney, przez sześć miesięcy na cztery okresy podzielonej, a poczynaiącey się od dnia 4/16 Maia 1826 roku.

Damy czterech pierwszych Klass.

Nosić będą przez czas pierwszego okresu suknią Rossyyską z sukna czarnego gładkiego, z rękawami i kołnierzem do woli, niemniey z kołnierzykiem gładkim w około szyi z obszewkami białemi tey samey szerokości co i mężczyzni, stosownie do Klass odpowiadaiących; kołnierzyk z krepy czarney, podobnyż czepek z wązką przepaską żałobną, rękawiczki, wachlarz, pończochy i trzewiki czarne. Damy dwóch pierwszych Klass mieć będą u sukien ogon na dwa arszyny długi. Gdy Damy czterech pierwszych Klass udadzą się dla odwiedzenia ciała Nayiaśnieyszey Cesarzowey, niemniey w dzień żałobnego obchodu, ubrane będą w długie płaszcze żałobne, a wychodząc z mieszkania przywdzieią zasłony czyli woile z krepy czarney, które im twarz zasłaniać będą.

Przez czas drugiego okresu Damy nosić będą suknią Rossyyską z sukna czarnego gładkiego, bez obszewek białych i bez kołnierzy, stróy głowy czarny z wązkim ięzyczkiem bez zasłony żałobney, pończochy, wachlarze i rękawiczki białe; będą mogły używać pudru.

Przez trzeci okres Damy nosić będą małą żałobę, suknie iedwabne, czepki z krepy białey, wstążki czarne.

Przez czwarty okres Damy nosić będą pół żałobę, suknią Rossyyską i spodnice czarne iedwabne, czepki koronkowe. Przez pierwsze trzy tygodnie wstążki czarne i białe, a przez trzy ostatnie wstążki kolorowe.

Mężczyzni 2ch pierwszych Klass.

Nosić będą przez pierwszy okres suknie z gładkiego czarnego sukna, z czterema suknem obszytemi guzikami, kamizelkę z podobnemiż guzikami po pas długą, wypustki na wyłogach na półtora werszoka szerokie, podszewkę alepinową, krepę wiszącą u kapeluszy, szpadę obszytą krepą czarną, pończochy wełniane, trzewiki i bóty zwyczayne, sprzączki czarne u trzewików, koszulę bez mankietów, chustkę na szyi z przodu związaną, poiazdy mieć będą suknem czarnem obite, bez herbów, szory i chomonta podobnież, konie okryte żałobnemi kapami na 6 werszoków od ziemi spuszczonemi; lokaie, stangreci i postylionowie od parady będą w czarney liberyi bez kokardy na ramieniu, z guzikami po pas, suknie stangretów i postylionów w ubiorze Rossyyskim będą z sukna czarnego, podobnież czapki i pasy. W mieszkaniach będzie ieden pokóy czarno wybity.

Mężczyzni 3ciey i 4tey Klassy mieć będą przez czas pierwszego okresu suknie i li-

beryią iak wyżey z tą różnicą, że wypustki białe na rękawach będą na ieden werszok szerokie, i że nie będą mieli ani pokoiu, ani poiazdów czarno wybitych.

Przez drugi okres, osoby czterech pierwszych Klass, tudzież Kawalerowie dworu nosić będą suknie z czarnego sukna bez wypustek, szpadę i sprzączki szmelcowane zwyczayne; krepę na kapeluszach; libervia ich mieć będzie kokardy na lewem ramieniu, koloru herbom właściwego.

Przez trzeci okres, osoby czterech pierwszych Klass nosić będą suknie z iedwabnemi podszewkami, guziki iedwabne, szpadę i sprzączki zwyczayne, pokóy, poiazdy i liberyia nie będą iuż czarno okryte.

Przez czwarty okres, taż sama służy suknia z białemi pończochami.

Osobom płci oboiey bez względu na Klassy wolno iest nosić suknie czarne zwyczayne przez cały ciąg żałoby.

Jenerałowie, tudzież wyżsi officerowie nosić będą przez pierwszy i drugi okres krepę na kapeluszach, na szpadach i axelbantach, kordony u kapeluszy i felcechy krepą czarną okryte, niemniey krepę na lewem ramieniu, wyiąwszy dnie, w których będą na służbie lub w paradzie, i wtedy wystąpią bez żałoby.

Przez trzeci okres nosić będą krepę czarną tylko na ramieniu, na kapeluszach i na felcechu, a przez czwarty, krepę tylko na ramieniu.

Przez czas trwania żałoby wolno iest nosić frak z białemi obszewkami, stósownie do różnicy Klass, i z uwagą na podział żałoby na okresy.

Dyrekcyia Mennicy Królestwa Polskiego

Podaie do powszechney wiadomości, iż dostrzeżony został w cyrkulacyi fałszywy rubel z r. 1813, dość łatwo mogący bydź rozpoznany, przez to, iż będąc odlanym, różne części herbu, a szczególniey korony, środek orła, laur i litery ma wcale nie wydatne; okrąg iego iest nie gładki, i napis na nim bardzo niewyraźny. Srebro w nim iest tylko w próbie 3 łót: 13 granów, a powinno bydź 13 łót: 16 granów. — Wzywa się wszelkie Władze Skarbowe i Policyyne do dawania baczności na kurs tego rodzaiu rubli, dla ochronienia Kass i publiczności od szkody, tudzież ukarania winowayców.

Działo się w Warszawie d. 31 Maia 1826 r.

Dyrektor: *Bieńkowski*   Kontroller Jlny: Karol *Hoffmann.*

Z *Petersburga d. 8 Maia d. K.*
(Z Dziennika Petersburgskiego.)

Marszałek Xiążę Raguzy, nadzwyczayny Poseł N. Króla Jmci Francuzkiego, maiący się znaydować na obrzędzie koronacyi N. Cesarza Jmci, miał wczoray posłuchanie u N. Cesarza Jmci w pałacu zimowym z zwykłemi obrzędami; poczem przedstawione były N. Cesarzowi Jmci osoby należące do poselstwa wspomnionego Marszałka, między któremi znayduie się Margrabia Komierowski, Podpułkownik głównego sztabu, Adjutant Marszałka.

Prawidła dla handlu tranzytowego bydłem z Rossyi przez Królestwo Polskie do Austryi i Pruss.

(Ciąg dalszy.)

§. 14. Jeżeliby w ciągu drogi, z liczby przepędzanych tranzyto wołów, część ich z choroby upadła, i takowa iako nieprzydatna do użycia, została zakopaną w ziemi, a właściciel bydła mógłby tego upadku dowieść wywodem słównym, na mieyscu spisanym, w takiem zdarzeniu niedostaiąca liczba wo-

)2(

łów nie podlega opłacie. W zdarzeniu zaś ubytku bydła od ochromienia (podbicia się) i temu podobnych zdarzeń, nieczyniących bydlęcia niezdatnem do użycia, alboli też straty na drodze, albo zabrania wołów, w takim razie, iako bydło to pozostaie w kraiu do użytku, przeto też powinna bydź od niego opłacona należność konsumcyyna; a zatem takowa strata ma bydź adnotowana przez mieysca skarbowe, dla sprawdzenia ustanowione, na wydanem świadectwie o złożeniu kaucyi i na liście konwoiowym, na ten przedmiot, iżby opłata konsumpcyyna za niedostaiące woły, mogła bydź uzyskana przez iakąkolwiek Komorę konsumcyyną, albo też potrącona na Komorze, przez którą się wpuszcza, z powrotem kaucyi. W pierwszem zdarzeniu Komora konsumcyyną obowiązana iest wydać zwyczayny kwit na opłatę, a w drugiem powinna zaadnotować na świadectwie o kaucyi, ile takiey opłaty należy do potrącenia przy powrocie kaucyi.

Samo z siebie wypada, iż ieżeli z przyczyny podobnych zdarzeń, pędzący woły opłacił już gotowemi pieniądzmi konsumpcyyną należność za iednę połowę całego transportu, wówczas w przypadku ich straty, za drugą połowę nie będzie się żądać od niego opłaty gotowemi pieniądzmi, ale tylko zaadnotuie się na świadectwie o kaucyi.

§. 15. Przedaż bydła częściami, z przyczyny ochromienia lub temu podobnego przypadku, dla którego daley pędzone bydź nie może, dozwala się, lecz nie więcey nad trzy woły, w każdem mieyscu sprawdzenia, noclegu albo odpoczynku: Jednakże takowa przedaż ma bydź zaadnotowaną przez urząd, znayduiący się w mieyscach, dla sprawdzenia naznaczonych, na świadectwie o kaucyi i liście konwoiowym, podług prawideł w poprzednim §. przepisanych, dla powinnego uzyskania opłat za przedaną liczbę.

§. 16. Jeśliby którykolwiek z właścicieli transportów, w czasie pędzenia bydła przez Królestwo, chciał to bydło przedać hurtem albo częściami, na użycie w Królestwie, albo dla odesłania iego tranzyto przez drugą osobę, tedy taka odmiana uczynioną bydź może w iedney iakieykolwiek z Komor konsumpcyynych, iakiemi są: Kielce, Radom, Kalisz, Lublin, Płock, Warszawa, Siedlce i Suwałki, i w takiem zdarzeniu, kiedy przedaż nastąpi na potrzebę wewnętrzną, tedy przedaiący albo kupuiący obowiązany iest opłacić należność konsumpcyyną w iedney z wyżey wyrażonych Komor; w zdarzeniu zaś przedaży wołów, z zostawieniem pierwszego ich przeznaczenia na tranzyto, tedy Komora Królestwa Polskiego powinna bydź zabezpieczona nową kaucyią, ieżeli przedaiący nie odstąpi nabywcy wołów złożoney przez niego pierwey kaucyi, dla tego nieodbicie potrzeba przesłać świadectwo o kaucyi; ieżeli zaś nowa kaucyia przez nabywcę będzie złożona, tedy Komora, w którey nastąpiła przemiana właściciela transportu, obowiązana iest zaadnotować to na świadectwie o kaucyi, złożoney przez pierwszego właściciela, i one powrócić.

§. 17. Jeżeli właściciele zechcą powrócić do Rossyi z pędzonem tranzyto bydłem, albo z iedney drogi przeyść na drugą, w takiem zdarzeniu obowiązani są obiawić o swoim zamiarze w iednem z mieysc dla sprawdzenia naznaczonych, w którem znayduiący się urzędnicy, powinni odmianę w rzeczy naznaczenia bydła, albo drogi na liście konwoiowym zaadnotować, z oznaczeniem obraney na powrót albo odmienioney drogi, a ieżeli przy tey odmianie będzie wybrana inna wychodowa Komora, wówczas urząd,

w ktbrym będzie oświadczona taka odmiana, powinien natychmiast o tem uwiadomić tak Komorę wchodową, przez ktorą bydło weszło do Królestwa Polskiego, iak równie i Komorę wychodową, ktora pierwey była naznaczoną dla wypuszczenia bydła za granicę; ta zaś ostatnia nadesłane od Komory wchodowey uwiadomienie, obowiązana iest odesłać, za otrzymaniem uwiadomienia o nastałey odmianie, do tey Komory wychodowey, krbra do wypuszczenia bydła za granicę, zostanie na nowo obraną, z wypisaniem w odezwie o nastałey odmianie.

§. 18. W mieyscach dla sprawdzenia, rownie iak i na Komorach konsumpcyynych Polskich, gdzie iest dozwolona przedaż bydła, kilkodniowy odpoczynek, oprocz dni w karcie dróżney naznaczonych, ieżeli tego zechce właściciel, pozwolony bydź powinien, co iednakże Zwierzchność mieyscowa obowiązana iest zaadnotować z poszczegblnem wyiaśnieniem, ile dni użyto na takowy odpoczynek.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Z Paryża d. 26 Maia.

N. Krbl poiechał w Poniedziałek do St. Cloud.

Podatki, które Karol VII (przed 400 laty) we Francyi nałożył, dla utrzymania woyska swoiego, wynosiły 1 mil. 800,000 Fr. Wzrosły atoli zwolna pod Ludwikiem XI do 4 mill. 700,000, pod Ludwikiem XII do 7 mill. 95 ,000, pod Franciszkiem 1wszym do 15 mil. 730,000, a pod Henrykiem IV do 35 mill. Ludwik XIV potrzebował 116 mill. Ludwik XV 375 mil. 20,000, Ludwik XVI (pod Ministrowstwem Neckera) 430 mill. a w 6 lat późniey 559 mill. Fr. Teraźnieyszy zaś budżet wynosi, iak wiadomo 916 mill. Frankow.

Lord Holland po 6ciomiesięcznem tu bawieniu odiechał do Londynu.

Wdowa po Jenerale Foy chce znaczną część składek, ktore we Francyi dla niey złożono, związkowi przyiacibł Grekbw oddać.

Pismo "Słowniczek Ministrowski„ zostało dnia 23 b. m. przez policyią zabrane.

Dnia 15 b. m. okręt Forelle, po 33dniowey żegludze z Alexandryi przybył do Marselii. Przywiózł 55 podróżnych, pomiędzy ktoremi 51 Turków, Egipcyianbw i Arabbw. Trzech z nich przy przesiadaniu na Szalupę zostali 7 wystrzałami z powyższego okrętu pożegnanemi. Wszyscy upoważnionemi są do Domu kupieckiego Odier i Aubert. Trzy zaś znakomite osoby, pomiędzy którenu ieden Chrześciianin, maią znaydować się w służbie Vicekróla Egipskiego i mieć zlecenie zaciągnienia pożyczki. Pomiędzy przybyłemi znayduie się 40 młodzieńcbw, którzy maią bydź we Francyi kształconemi. Ciekawi iesteśmy (wyraża Dziennik Goniec) sposobu, w iakim nasi Jezuici wykładać im będą Koran.

Z Madrytu d. 15 Maia.

Xiądz Merino, posiadaiący stopień brygadyera, obieździa teraz obie Kastyliie. W Waladolidzie przyięty został przez Jenerała kapitana, Longa, z wielkiemi honorami, i znaydował się na zgromadzeniu Junty Apostolskiey w tamecznym klasztorze XX. Franciszkanbw. Ztamtąd udał się do Segowii, gdzie Biskup na iego uczczenie zaprosił do siebie świetne towarzystwo. Wielu Kanonikbw odprowadziło go aż do Burgos, gdzie miał odbydź przegląd osady. Biskup posłał oraz dwbch Xięży z pismem do Madrytu, ktbrych tam nie przyięto, ale znaleźli sposobność dostania się do Araniuez i pismo X. Merino pewnie Królowi złożyli.

Z Lizbony piszą, że Poseł nasz Casa-Florez czyni przygotowania do odiazdu i przeznaczaią go na Ministrowstwo w mieysce Xcia Infantado.

Opat w Grania, X. Montero, zaproszony był na obiad z powodu mianowania swoiego Biskupem *in partibus*, i na zapraszaiącym bilecie znaydował się napis: Do X. Montero, sekretarza tayney Junty.

Z Rzymu d. 13 Maia.

W Swięto w Niebowstąpienia Oyciec S. przy naylepszem zdrowiu słuchał Mszy S. w kościele S. Jana Lateraneńskiego, potem dawał z ganku tegóż kościoła Papiezkie błogosławieństwo.

Oprócz zabronionego tu dawniey Dziennika Konstytucyionisty, zakazane ieszcze zostały następuiące Paryzkie Dzienniki: Goniec Francuzki, Dzienniki Sporów i Gwiazda.

Z dziennych nowin nayważnieyszą iest teraz, że zakon Maltański osadzony zostanie w iednem z miast w kraiu Papiezkiem, i że postanawiaiąca to Bulla znayduie się iuż pod prassą.

Gazeta tuteysza *Diario* umieszczaiąc wiadomość o nieszczęśliwem losie Missolongi, dodaie: iż słychać, że Ibrahim Basza na dowod swoiego zwycięztwa posłać chce do Stambułu 6000 uszów, i że dla uzupełnienia tey liczby posłał do podbitych przez siebie wsiów swoich żołnierzy, dla mordowania niewinnych mieszkańców.

Na ostatniem posiedzeniu Akademii religiyney Prezes iey, Arcybiskup Ancyry, naganiał mocno tuteyszy Dziennik Kościelny, a zwłaszcza umieszczone w niem mniemanie Oyca Ventury o elekcyiach.

Z Londynu d. 20 Maia.

Na wczorayszem posiedzeniu Izby niższey Parlamentu, które do godziny 4tey dzisieyszego rana trwało, wniósł P. R. Inglis adress do Króla, ażeby naszem konsulom w kraiach Katolickich zalecić rozkazał, iżby Ministrowi spraw zagranicznych donieśli o położeniu tamecznych Protestantów. Pan Canning uczynił uwagę, iż gdy to uchwalonem zostanie, wniesie z swey strony aby toż samo nastąpiło względem Katolików w kraiach Protestanckich.

Gazeta *Sun* zawiera list pewney matki, która nagania modę wielu młodych kobiet i dziewcząt, przeieżdzaiących się konno po parku, w towarzystwie iednego tylko służącego, z którym nawet czasami rozmawiaią. Rzeczona gazeta zagraża nawet Damom, które pokażą się na przyszłość konno w parku, iż imiona ich poda publiczności.

Podług listów z Limy pod d. 16 Stycznia przybył tam nowy nasz Konsul w Peru P. Rikets.

Pisma Amerykańskie wzmiankuią o poselstwie Prezydenta Adam do Kongressu, w którem donosi, że Anglia i Francyia mieć będą ajentów przy Kongressie w Panama, chociaż do obrad nie będą należeli.

— Dnia 27. —

W Izbie niższey zdarzył się osobliwszy wypadek, iż przy głosowaniu na wniosek Lorda Russel przeciw przekupstwu przy obiorach parlamentowych nastąpiła równość kresek i Mowca roztrzygnął tę równość za wnioskiem.

Na wczorayszem posiedzeniu Izby wyższey Hr. Darnley upraszał Hr. Liwerpool (Ministra) o wyiaśnienie neutralności Francyi w teraźnieyszey woynie między Grecyią i Turcyią, gdyż zdaie mu się, iż postępowanie w tey mierze Francyi nie iest szczersze iak względem rzekomo zniesionego handlu niewolnikami. Odczytał wyciąg z listu, z którego okazuie się, że z Marselii przezna-

czone dla Baszy Egipskiego okrętu przez fregatę Francuzką odprowadzone zostały. Na końcu prosił Hr. Darnley o złożenie Izbie doniesień, które Ministrowie od Konsula J. K. Mci w Marselii odebrali. — Hr. Liwerpool w odpowiedzi, wyraził: " Nigdy ieszcze w tey Izbie niesłyszałem takiego wniesienia. Zdaie się że Lordowie chcieliby sobie prerogatywę Królewską przywłaszczyć. Nie zaprzeczam, iż w grożącem naszemu kraiowi niebezpieczeństwie, którego śladu niewidzę, podobny wniosek mógłby mieć mieysce. Przed kilku ieszcze dniami oświadczyłem, iż w toczącey się walce Francyia iest neutralną. Neutralność zaś może bydź dwoiaka: raz gdy rząd zabrania poddanym swoim wchodzenia w służbę, którego bądź z woiuiących Mocarstw, i takową drogę my obraliśmy; powtóre, gdy rząd dozwala poddanym swoim zaciągania się do służby iedney lub drugiey z stron woiuiących, i taką iest neutralność Francuzka; tak w Greckich, iako też Arabskich korpusach dowodzą officerowie Francuzcy. Nie potrzebuię tu przypominać, że w dawnieyszych woiennych zdarzeniach takąż drogą postępowaliśmy. Działo się to w woynie między Rossyią i Szwecyią, w którey officerowie nasi na obustronnych flottach dowodzili.

Sądzą, iż przez rozwiązanie Parlamentu wniydzie do Izby niższey 170 nowych reprezentantów, czego ieszcze przy żadnym odnowieniu Parlamentu niebyło.

Prezydent Rzpltey Mexykańskiey podarował Monarsze naszemu przepyszny zbiór starożytności Mexykańskich. Jest to iedyny, który się znayduie, i pochodzi od uczonego Włocha, Kawalera Noturini, który go przed 30 laty z wielką pracą zebrał; ale z podeyrzliwości Vicekróla Nowey Hiszpanii musiał go porzucić i do Hiszpanii powrócić. Zawiera on posągi Bożyszczów, broń, mozaiki, pióra nader piękne, obrazy, rachubę czasu i inne urządzenia owego ludu, tudzież inne osobliwości.

Doniesienia z północney Anglii brzmią pomyślnie względem przywróconey tam spokoyności.

Cesarz Brazyliyski podczas swoiego bawienia w Bahii zrobił wiele dobrego i naprawił zrządzone niesłuszności. Miasto Pernambuk odebrało urzędowe doniesienie, iż Cesarz odwiedzi go w przyszłym roku.

Król Awy zatwierdził zawarty z Wschodnio-Indyyską Kompanią pokóy.

Podług doniesień z Bombaiu Lord Combermere opanował miasto Bhurtpore. Wziętem bydź miało w tym samem dniu, w którym Chiliyskie woyska opanowały wyspy Chiloe, to iest d. 18 Stycznia r. b.

Z Bogota donoszą, że Boliwar na nowo obrany został większością 533 głosów przeciw 23 Prezydentem Rzpltey Kolumbiyskiey, a Jenerał Santander znowu Viceprezydentem.

W Buenos-Ayres oczekiwane są 3 nowe przez rząd zakupione fregaty, które użytemi bydź maią do zamknięcia portu Rio-Janeiro.

Prezydent Haitański Boyer wydał pod d. 1 Kwietnia odezwę, mocą którey, po uznaniu niepodległości Haitańskiey i posłaniu przez wiele Mocarstw Konsulów do Port-au-Prince, okręty kraiowe mogą teraz pod banderą Haitańską wszędzie zawiiać, i żeglować, wyiąwszy północną i południową Karolinę w północney Ameryce, wyspy i osady Mocarstw zagranicznych, oprócz Kurasao i St. Thomas. Zakaz ten pochodzi zapewne z układów z Francyią, która nie życzy sobie, aby między Haity i Martyniką i Gwadelupą zachodziły iakowe związki. Prezydent zaś wyraża w swey odezwie, iż skłonił się do tego zakazu, aby innym rządom względem wewnętrznych stosunków ich osad nie dać naymnieyszego podeyrzenia.

Z Hamburga d. 31 Maia.

Gazeta tuteysza umieściła następuiącą odezwę tyczącą się wsparcia Greków:

Nie mamyż wszyscy iednego Oyca? Nie stworzyłże nas ieden Bóg? Dla czegóż brat przeciw bratu ma wiarołomnie postępować i ligę naszych oyców przerywać? *Malach: rodział 2, wiersz 10.*

Obowiązkiem każdego człowieka iest, cierpiącemu współczłowiekowi dać pomoc, położenie iego, ile możności, ulepszyć, uprzedzić w miłości i dogodności, i iako wizerunek Boga szacować i uważać. Przez taki tylko sposób zasłużyć możemy na miłosierdzie Boże i cieszyć się przyiemnem uczuciem: że kochaliśmy Boga i bliźniego iak siebie samego. — Że w ten czas tylko kochamy Boga, gdy ożywionemi iesteśmy miłością bliźniego, zapowiada nam wszędzie Pismo święte. — Że przez człowieka, bliźniego, pokrewnego i brata nietylko rozumią się Izraelici, ale wszyscy ludzie, którzy z nami żyią, iakiey bądź są religii lub do którego bądź ludu należą, wskazuie nam w wielu mieyscach Pismo święte. Ta xięga xiąg nazywa nawet tych, którzy surowo i okrutnie obchodzili się z naszemi pradziadami, naszemi, współludźmi i bliźniemi. — Polegaiac na szlachetnych i miłością ludzkości tchnacych sercach, i na danych mnie samemu w domu Izraelitów dowodach miłości, wzywam gminy i ich przełożonych do składek dla naszych nieszczęśliwych współludzi, Greckich Chrześciian, którzy z wielu względów na szczególnieyszą naszą litość zasługuią. — Któryż z Izraelitów czytać może w pismach publicznych o stanie Greków pod panowaniem Tureckim bez poświęcenia tym prawdziwie nieszczęśliwym łez czułości? — Na takież prześladowania w czasach ciemności byli udręczeni nasi przodkowie wystawionemi. Nienawiść religiyna i wspaczne wyobrażenie o miłości bliźniego kładły nieprzebytą tamę między Nieizraelitami i Izraelitami i przez fanatysm rozciągały krwawe okrucieństwa na wiele ludzi.— Składaymy więc, Izraelici, Bogu miłości naygorętsze modły, że powiększey części dozwolił nam się w Europie urodzić, gdzie doznaiemy opieki praw. Nie używaią takich praw nasi bracia, Chrześciianie, pod swoiemi władcami w Grecyi. Turcy palą, rabuią, gwałcą i morduią oddanych przez Wszechmocnego pod ich opiekę Chrześcianów; ślepy ich przesąd nie uznaie w nieszczęśliwych stworzenia Boskiego i bez różnicy głosi ich za przeklętych. Podobnie, iak wściekłe wilki, zapaleni fanatysmem Turcy napadaią na współludzi, którzy żadnego innego występku nie popełnili, iak, że się urodzili Grekami i iako tacy są wychowanemi. — Wzywam przeto nayserdeczniey wszystkich Izraelitów do składek dla wzmiankowanych nieszczęśliwych Chrześciian. Każda gmina zechce się wpisać do oznaczonego na to reiestru, i każdy niechay przykłada się w stosunku swoiego maiątku, którym go Odwieczny obdarzył. Starsi zbierać będą składki i mnie przesyłać, a przez publiczne pisma ogłoszony będzie rachunek, wiele weszło i wiele się przesłało. — Pamiętaycie bracia! na los tych nieszczęśliwych Chrześciian, którzy od dumy, zuchwałości i surowey zapamiętałości naysroższych udręczeń doznaią. Pamiętaycie na prawo Moyżesza xięgi 5, rozdziału 10 i wiersza 19 które mówi: "Kochaycie cudzoziemca; nienawiedźcie grzechu, ale szanuycie cnotę.„ — Bóg raczy wszystkim, którzy udzielą wsparcia tym nieszczęśliwym ludziom, udzielić pomóc i błogosławieństwo, i drogi ich uszczęśliwić. Amen. — W Werl w Xięstwie Westfalskiem d. 21 Maia 1826 roku.

Helwitz, Naczelny Rabin.

DODATEK DO № 47 GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA dnia 11 CZERWCA 1826 ROKU w NIEDZIELĘ.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na O° Raumira.

Dzień	godzina	Barometr z reduk: na O° R: cali	lin:	Therm: czyli stopnie ciepła	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
Czerw:		cali	lin:	stopnie	stop:			
	god: 7	27	5, 871	+13. 6	91	Połud: Ws: Słaby	Chmury	
	12	"	5, 999	+14. 4	80	Połud Za: Sredni	"	
6.	3	"	5, 914	+14. 8	78	" "	"	
	9	"	6, 169	+12. 8	100	" Słaby	"	
	7	27	5, 839	+11. 3	100	Połud: Słaby	Pochmurno	Deszcz.
7.	12	"	5, 776	+15. 8	76	Połud: Za: Sredni	Słońce z Chmur:	
	3	"	5, 310	+16. 9	71	" "	"	
	9	"	5, 582	+13. 7	97	" Słaby	Chmury	
	7	27	5, 713	+13. 3	98	Połud: Ws: Słaby	Pogoda	
8.	12	"	6, 114	+16. 9	68	" "	Słońce z Chmur:	
	3	"	6, 054	+17. 6	67	" Sredni	Chmury	
	9	"	6, 124	+13. 2	90	Wschodnio Słaby	Pogoda	
	7	27	6, 257	+14. 7	90	Połud: Ws: Słaby	Pogoda	
9.	12	"	6, 213	+16. 7	93	" Sredni	Słońce z Chmur:	
	3	"	5, 987	+18. 1	65	" "	"	
	9	"	6, 468	+14. 8	89	" Słaby	Pogoda	

Max: Weisse, Dyrek: Obs.

Z Wiednia d. 1 Czerwca.

Onegday przybyła tu w naypożądańszem stanie zdrowia N. Arcyxiężna Marya Ludwika, Xiężna Parmy, i wysiadła do zamku Cesarskiego.

J. C. K. M. raczył postanowieniem swoim z d. 7 Kwietnia r. b. Plebana w Pontelunzo w dyecezyi Padewskiey, X. Karola Fontanini, mianować nayłaskawiey Biskupem w Królestwie Lombardzko-Weneckiem w Konkordii.

Gazeta tuteysza Dostrzegacz Austryiacki zawiera: iż podług doniesień z Zante pod d. 13 Maia, Kapitan Basza w liczbie 33 żaglów płynął w kierunku na południe i sądzono, że przeciw wyspie Hydrze. Też doniesienia głoszą, iż w Napoli di Romania w mieysce dotychczasowego cywilnego zaprowadzono rząd woyskowy, na którego czele umieszczono Kolokotroniego.

Od utraty Missolongi i oddalenia się okrętów Greckich z wód tamecznych zachodzą częstsze skargi przeciw rozboiom morskiem niż dawniey. Austryiacki Kapitan okrętu kupieckiego Lanza został niedawno w pobliskości Zante przez bryg Grecki zatrzymany, który mu zabrał potrzeby okrętowe i znaczną kwotę pieniędzy.

Od brzegów Menu d. 29 Maia.

Papiery różnych kraiów, które w Frankforcie z powodu przyiętego przez Portę ultimatum Rossyyskiego nagle poszły w górę, spadły znowu nieco, ponieważ nie maią pokupu. Jak dawniey ubiegali się spekulanci o papiery, tak teraz unikaią ich i wolą gotowiznę trzymać.

W Kolonii dany bydź ma wielki koncert na korzyść Greków, którego kierunkiem podiął się z szlachetności Ferdynand Reis.

Król Bawarski przybył dnia 11 b. m. do Florencyi i udał się ztamtąd do Perugia, w państwie kościelnem, gdzie w powabnych okolicach tego miasta bawić myśli kika tygodni.

Gazeta Hanauska pod dniem 27 b. m. zawiera następuiącą okropną, lubo ieszcze potwierdzenia potrzebuiącą wiadomość: że podług powieści gońca w Stambule zbuntować się mieli Janczarowie; udali się w całym składzie do Pera, napadli zbroyną ręką na mieszkania *Posłów* Rossyyskiego i Angielskiego, i Posłów obu Dworów P. Minciakiego i P. Stratford Canning zadusili i głowy ich w tryumfie po ulicach Stambułu nosili.

Król Wirtembergski wyiechał dnia 27go b. m. z Sztuttgardu do Włoch. Uda się na kilka tygodni do Liworna i używać będzie kąpieli morskich.

W Sztokolmie każda z mężatek niższey klassy ludzi, która w Kwietniu lub Maiu rozwiązaną zostanie, otrzyma w podarunku od Króla na pamiątkę urodzenia Xcia Schonen 25 talarów.

Dnia 21 b. m. w wigilią rocznicy bitwy pod Aspern, Ces. Austryiaccy officerowie i urzędnicy osady Moguńckiey udali się do Bieberich, dla złożenia swoiego uszanowania Arcy Xciu Karolowi. W wieczór tegóż dnia spalony został w zamku tamecznym wspaniały faierwerk. Za pokazaniem się pierwszey racy wystrzelono z rozkazu Xcia Wilhelma Pruskiego w Moguncyi 50 razy z dział. Potem udał się ten Xżę do Bieberich.

Z Kopenhagi d. 27 Maia.

Gazeta rządowa oznaymiła, iż w iutrzeyszą Niedzielę nastąpi ogłoszenie zaręczenia Xcia Fryderyka Karola Chrystyana z Xiężną Maryą, córką NN. Królestwa.

D. 6. Czerwca Xżę Chrystyan z Małżonką swoią i młodym Xięciem, synem swoim Fryderykiem Karolem Chrystyanem, odpłynął ztąd do Kiel.

Przybyli tu Xżę Fryderyk Heski, Poseł nasz przy Dworze Hiszpańskim, Hr. Dernath i Minister nasz przy Dworze Oldenburgskim.

Uzbroiony przez Azyiatycko-Handlową Kompanią i wysłany niedawno do Manilli i Kantonu okręt, kosztuie kompanią do 600,000 talarów.

Z Sztokolmu d 23 Maia.

Wczoray w wieczòr zaszczycił J. K. M. odwiedzeniem odpływaiącego poiutrze do Petersburga, Feldmarszałka Hr. Stedingk, a dziś w południe obeyrzał fregatę na ktòrey odpływa.

Deputacyia od obywateli tuteyszych i Magistratu miała wczoray prywatne posłuchania u Króla i Kròlewica Następcy Tronu, prosząc o dozwolenie złożenia dla młodego dziedzicznego Xcia Schonen kosztownego srebrnego serwisu (w wartości 25,000 talarów bankowych) i takowe otrzymała.

W zeszłym tygodniu Dom handlowy Kantzòw i Biel wysłał znowu do Wschodnich Indyy okręt z płodami Szwedzkiemi, a wkròtce wyśle ieszcze dwa inne.

W wielu prowincyiach kraiu naszego składki dla Greków idą bardzo pomyślnie.

Z Neapolu d. 14 Maia.

Xięztwo Jchmość Salernu powròcili tu wczoray w pożądanym stanie zdrowia, i udali się zaraz do Kròlewskiego letniego zamku Portici, gdzie od Kròla, Kròlowey i Rodziny Królewskiey nayserdeczniey przyiętemi zostali. Xżę Kalabryi z braćmi swoiemi wyiechał przeciw Wysokim Podróżnym aż do Aversa.

N. Król, ktory był zachorował, przychodzi do zdrowia i codziennie trudni się z Ministrami sprawami rządowemi. J. K. M. Jenerałowi Hr. Lilienberg, ktòry dowodził Austryiackiemi woyskami w Sycylii, wynagradzaiąc iego tam usługi, udzielił wielki krzyż orderu S. Ferdynanda i zasługi.

Od granic Tureckich d. 22 Maia.

Przyiaciele pokoiu przypisuią przyięcie przez Portę ultimatum Rossyyskiego szczególniey potężnemu wpływowi Ces. Austryiackiego Posła, ktòry zapewne wystawił Reis-Effendemu niebezpieczeństwa, na iakie w przeciwnym razie wystawiłaby się Porta, i przełożenie takowe znalazło tem większy przystęp, że Poseł Angielski wstawiał się za Grekami, czego Porta nie przyięła i nienawiść ku temu Posłowi powzięła. Urzędowa pewność, że w ultimatum Rossyyskiem niema wzmianki o Grekach, sprawiła smutne na nich wrażenie, które ułatwić bardzo może nowe działania Turków.

Dywan rozgniewała bardzo biegaiąca po Stambule kopiia listu iednego z ajentòw Greckich w Londynie do przyiaciela w Zante pod dniem 17 Lutego pisanego, w którym zapowiada wkrótce nastąpić maiącą w systemacie politycznym Rossyi zmianę, i donosi oraz, że Angliia razem z Rossyią przedsięweźmie za Grekami kroki. Wszystkie okoliczności okazuią iednak, iż ten list nie zasługuie na taką wartość, iaką mu Turcy nadaią. Co do Greków w Stambule, pokładaią oni ieszcze w tem swoią nadzieię, że w Dywanie nie chodzą zawsze r zem przyrzeczenie i dotrzymanie, iak stało się w roku 1821 względem pr yiętego ultimatum Rossyyskiego. Lecz zdaie się, że mylą się, bo Dywan zna dobrze iak dalece zmieniły się iego stosunki od r. 1821, ażeby miał, iak wówczas, dopuścić się wybiegów.

w dobrach iego, Dwory zwanemi pod Oświecimem, poprawiłem machinę parową, która bezpiecznie i z łatwością działa, iak dowodzi Dziełko wydane roku 1811 pod nazwiskiem: *Vollständige Abhandlung über die Methode den Brandwein mittelst einer Dampfmaschine zu destelliren.* Gdy rzeczoną machinę do tey doskonałości doprowadziłem, kazał mi zrobić takąż na mała skalę dla Teressiańskiey rycerskiey Akademii w Wiedniu, ktora dla dania opinii Professorowi chemii Janowi Nep: Fasznüger posłaną została. Po takowem ogłoszeniu JW. Hrabia Pawłowski w Cyrkule Zołkiewskim wezwał mnie do zrobienia takieyże machiny i do urządzenia iego Gorzelni, co także przez Gazetę Lwowską ogłosił (iak dodatek do Gazety Krakowskiey do Nru 27 r. 1813 dowodzi) w wyrazach: że znany Kotlarz Krakowski, ktory przez pierwsze we Dworach przedsięwzięte roboty nabył dostatecznego doświadczenia i z zdatnością swoią miłość ku sztuce łączy. Roku 1814 robiłem takową machinę JW. Hrabiemu Morskiemu, a poźniey JW. Hrabiemu Ostrowskiemu, W. Botkiewiczowi (ktory także przez Gazetę moią zręczność ogłosił), JW. Pruszakowi pod Płockiem, i wielu innym Obywatelom. Jakkolwiek ta machina w owych czasach była naylepszą, iednak żaden z Kotlarzy nie odważył się iey robić. Poźniey nastąpiły rozmaite wynalazki w garcach, ktore starałem się zawsze iak naydokładniey wydoskonalić, i z korzyścią dla właścicieli gorzelniów przez znaiomość mey sztuki tak teorycznie, iako i praktycznie do skutku doprowadzić, iak dodatek do Gazety Krakowskiey do Nru 31 r. 1817 opiewa. W r. 1823 wezwany byłem przez Obywatelów Królestwa Polskiego do urządzenia gorzelniów i robienia garców; naypierwszą urządziłem w Pilicy, w dobrach Prusko-Bankowych, na żądanie W. Prechta, Konsyliarza Kr. Pruskiego. Urządzenie w ten sposób gorzelni iest tak doskonałe, iż każdemu wydatkowi z korzyścią odpowie: wyrabia się bowiem z 18 korcy ziemniaków, 2 korcy mąki, 1/3 części słodu ięczmiennego, 1/3 żytnego, 1/3 żyta w ogóle 84 garcy wodki szumowki 6 1/2 stopni Magiera, gdy ostygnie trzymaiącey. Niechcąc obciążać Czytelnika wymienieniem wszystkich gorzelni, ktore podczas moiego w Królestwie Polskiem bawienia urządziłem, namienię tylko, iż w urządzoney przezemnie gorzelni w dobrach JW. Czacki, Starościny Nowogrodzkiey, Szczekocinach, bierze się z 16 korcy ziemniaków, 1 korca słodu ięczmiennego i 1/2 korca mąki żytney 76 do 80 garcy czystey i dobrey bez żadnego nieprzyiemnego odoru szumowki, oczem może się każdy przekonać z tygodniowych rapportow, ktore JW. Czacka regularnie odbiera. Urządzenie tey gorzelni iest następuiące: w pierwszym oddziale osadzone są garce, a wódka odbiera się w przyległym magazynie; w drugim stoią kadki roboczane dla rowney fermentacyi; w trzecim zaciera się robota w iednem naczeniu stosownie do ilości produktow, z ktorych ma bydź wódka pędzona. Gdy całe kwantum iest doskonale zatarte, rozrwała się w tem samem naczeniu robota wodą zimną do pewney temperatury, dodaie się drożdzy lub inney kompozycyi, dla sprawienia fermentacyi winney, potem spuszcza się robota rynną do kadek będących w oddzielney izbie (nazwaną izbą fermentacyyną), tam zostawia się do swey doyrzałości, aby zdatną była do nabicia w garniec. Cała zasada gorzelniana zawisła od dobrze uprawioney roboty i należytey fermentacyi, bo garce nie są naczeniem wydawczem tylko pośpieszaiącem, skoro są dokładnie i fundamentalnie zrobione. Takowe urządzenie gorzelni nietylko zapewnia dobry biór, ale nadto dla robotnika iest wielką ulgą pracy, przyczem zachować należy naywiększą czystość.

Osoby życzące mieć takowe urządzenie gorzelni raczą się do mnie zgłosić zamieszkałego tu w Krakowie w ulicy Floryiańskiey w własnym domu pod liczbą 513. W fabryce moiey dostać można wszelkiego gatunku roboty Kotlarskiey, iako to: machin rożnego rodzaiu, sikawek ogniowych naydokładniey zrobionych, machin hydraulicznych, wodociągów tak do zimney, iako i wrzącey wody; słowem wszelkiego rodzaiu wynalazkow do mey sztuki należących, w czem za dokładność i czystość roboty ręczę. Mam także ukończoną machinę Pistoriusza, tudzież garniec Storcha przezemnie poprawiony w modelu do Wiednia. Jest to z wszystkich wynalazkow naylepszy, bo każdy dobry Gorzelnik wnet się z nim obeznać potrafi.

Józef Kossowski,

Mech: i Fab: wyrobów miedzianych.